

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Tomasz Przesławski

w sprawie ze skargi K. P. i M. W.-P.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
V ACa [...],

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych 10 grudnia 2025 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie, sygn. V ACa [...] nastąpiła przewlekłość postępowania;**
- 2. przyznaje K. P. i M. W.-P. od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie 2.000 zł za okres od 1 marca 2024 r. do 10 grudnia 2025 r.;**
- 3. zaleca Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie wyznaczenie terminu rozprawy apelacyjnej w sprawie V ACa [...] nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu niniejszego postanowienia;**
- 4. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz K. P. i M. W.-P. kwotę 400 złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;**

- 5. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz K. P. i M. W.-P. kwotę 240 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu skargowym;**
6. oddala skargę w pozostałym zakresie.

Tomasz Demendecki Adam Redzik Tomasz Przesławski

UZASADNIENIE

I.

I.1. Skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki datowaną na 16 września 2025 r. K. P. i M.W.-P.(dalej także: „Skarżący”), zastępowani przez profesjonalnego pełnomocnika, wniesli o:

1. stwierdzenie przewlekłości w sprawie V ACa [...] prowadzonej przez Sąd Apelacyjny w Warszawie;
2. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżących kwoty 8.000 zł;
3. nakazanie podjęcia czynności zmierzających do nadania sprawie dalszego biegu;
4. zasądzenia kosztów zastępstwa prawnego na rzecz radcy prawnego Ł.P. według norm przepisanych wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty;
5. zwrot uiszczonej opłaty od skargi.

I.2. W uzasadnieniu skargi wskazano, że w sprawie wystąpiła beczynność nieznajdująca żadnego uzasadnienia – mimo upływu 18 miesięcy od dnia zarejestrowania sprawy w sądzie, na dzień składania skargi, Skarżącym nie został doręczony odpis apelacji.

I.3. W odpowiedzi na skargę na przewlekłość postępowania z 13 listopada 2025 r. Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

II.

II.1. 22 maja 2020 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynął pozew o zapłatę skierowany przez Skarżących przeciwko B. M. S.A. z siedzibą w W.(dalej także: „Pozwany”). Postępowanie w tej sprawie toczyło się pod sygn. VI C [...].

II.2. Postanowieniem z 8 lutego 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie, w sprawie o sygn. V S [...] stwierdził, że nastąpiła przewlekłość w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Okręgowy w Warszawie, sygn. IV C [...] (pkt 1), za co przyznał Skarżącym od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie sumę pieniężną w wysokości 2.000 zł (pkt 2).

II.3. 20 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał wyrok w sprawie IV C [...].

II.4. 1 marca 2024 r. do Sądu Okręgowego w Warszawie wpłynęła apelacja Pozwanego od powyższego wyroku. Akta sprawy wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 15 marca 2024 r. Tego dnia sporządzono raport z losowania sędziego referenta. 18 marca 2024 r. sprawa została wpisana do repertorium V ACa [...]. Strony zostały zawiadomione o składzie rozpoznającym sprawę, a akta sprawy zostały przedstawione referendarzowi sądowemu celem podjęcia czynności związanych z nadaniem biegu apelacji.

II.5. 5 czerwca 2024 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek Skarżących o udzielenie zabezpieczenia w sprawie. Postanowieniem z 14 czerwca 2024 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznał wniosek o udzielenie zabezpieczenia.

II.6. 14 maja 2025 r. do Sądu Apelacyjnego w Warszawie wpłynął wniosek Skarżących o doręczenie im odpisu apelacji. Odpis apelacji został doręczony pełnomocnikowi Skarżących na zarządzenie z 18 września 2025 r.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Według art. 2 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie określono, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczeniu rozprawy bądź niepodjęciu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20). W odniesieniu do postępowania

apelacyjnego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji, polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; z 6 września 2019 r., I NSP 74/19; z 31 października 2019 r., I NSP 134/19; z 19 grudnia 2019 r., I NSP 173/19).

III.2. W realiach rozpoznawanej sprawy, akta wraz z apelacją wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie 15 marca 2024 r. Tego samego dnia sporządzono raport z losowania w systemie SLPS. Na podstawie zarządzenia z 18 marca 2024 r. sprawa została skierowana do referendarza sądowego celem nadania biegu apelacji. Czynność ta została wykonana dopiero 18 września 2025 r., tj. po ponad 18 miesiącach od dnia wpływu apelacji do sądu.

Uwzględniając przywołane okoliczności Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że w ocenianej sprawie doszło do beczynności, która nie znajduje usprawiedliwienia nawet jeśli mieć na względzie potrzebę rozpoznawania spraw według kolejności wpływu. Zwlekanie ponad 18 miesięcy z doręczeniem odpisu apelacji nie wpisuje się w standardy prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Beczynność powstała na tak wczesnym etapie postępowania jest szczególnie rażąca – nie może być bowiem tłumaczona jakimikolwiek zawłościami merytorycznymi sprawy.

W związku z powyższym, na podstawie art. 12 ust. 2 u.s.p.p., Sąd Najwyższy orzekł, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, doszło do przewlekłości postępowania.

III.3. Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2.000 do 20.000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie.

W orzecznictwie przyjmuje się, że suma pieniężna zasądzana w związku ze stwierdzoną przewlekłością ma stanowić swoistą rekompensatę za zwłokę w rozpoznaniu sprawy, a oprócz tego ma charakter sankcji dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 marca 2018 r., III SPP 14/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 64/18; z 9 grudnia 2020 r., I NSP 149/20; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21). Wysokość zasądzonej sumy powinna uwzględniać okoliczności sprawy i być proporcjonalna do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 października 2014 r., KSP 8/14; z 14 października 2020 r., I NSP 111/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 161/20).

W niniejszej sprawie apelacja wniesiona została 1 marca 2024 r. i od tego czasu – mimo pism Skrzących – nie podjęto czynności w kierunku rozpoznania apelacji, w tym nie wyznaczono terminu posiedzenia. Wobec powyższego zasadne jest zasądzenie kwotę 2.000 zł. Dalej idące żądanie skargi nie było uzasadnione i podlegało oddaleniu.

III.4. Zgodnie z art. 12 ust 2 u.s.p.p., na żądanie skarżącego lub z urzędu sąd zaleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że wydanie zaleceń jest oczywiście zbędne. Zalecenia nie mogą wkraczać w zakres oceny faktycznej i prawnej sprawy.

Na tej podstawie Sąd Najwyższy postanowił zalecić Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie podjęcie czynności zmierzających do wyznaczenia terminu rozprawy, nie później niż w terminie 3 miesięcy od dnia doręczenia Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie odpisu niniejszego postanowienia.

III.5. Na podstawie art. 17 ust. 3 u.s.p.p. Sąd Najwyższy nakazał Skarbowi Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie zwrócić opłatę od skargi uiszczoną przez Skrzących.

III.6. Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 u.s.p.p. oraz § 14 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych Sąd Najwyższy zasądził od Skarbu Państwa – Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz Skarżących kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

[a.ł]

Tomasz Demendecki Adam Redzik Tomasz Przesławski